

Riktlinjer för Folkbildningsrådets hantering av avvikelser

Fastställda av Folkbildningsrådets styrelse den 17 februari 2021.

Grundläggande utgångspunkter

Bidragsmottagaren ska visa att den organiserar och genomför verksamhet i enlighet med förordningarna om statsbidrag för folkbildningsverksamhet samt Folkbildningsrådets villkor för statsbidrag och anvisningar till villkoren.

Folkbildningsrådet ska följa upp att bidragsmottagarna utför den egna interna uppföljningen och kontrollen. Denna ska leda till att brister förebyggs och att avvikelser som ändå uppstår upptäcks och rättas till. Om så inte sker kan en iakttagelse bli föremål för Folkbildningsrådets avvikelshantering.

Avvikelser är det begrepp som Folkbildningsrådet använder för att benämna misstänkt eller konstaterad felaktig användning av statsbidrag för folkbildning. Folkbildningsrådets handläggning av sådana ärenden benämns *avvikelsehantering*. Anmälningar från enskilda deltagare på folkhögskola benämns *studeranderättsliga ärenden* och hanteras enligt särskilda riktlinjer för Folkhögskolornas studeranderättsliga råd.

Det rättsliga stödet för arbetet med avvikelser finns i förordningen om statsbidrag till folkbildningen.¹ Där framgår det att Folkbildningsrådet får besluta att helt eller delvis kräva tillbaka ett statsbidrag om:

1. mottagaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller på annat sätt har förorsakat att statsbidraget har lämnats felaktigt eller med för högt belopp,
2. statsbidraget av något annat skäl än vad som sägs i punkt 1 har lämnats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta,
3. statsbidraget inte används för det ändamål det har beviljats, eller
4. villkor i beslutet om statsbidrag inte har följts.

¹ 16 § förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen.

Regler om återbetalning och återkrav av statsbidrag finns också i förordningen om statsbidrag till särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare.²

Utöver det rättsliga stödet för avvikelshantering har Folkbildningsrådet ett uppdrag från medlemmarna att fullgöra det som regering och riksdag kräver för att statsbidrag ska utgå till den verksamhet som bedrivs av studieförbund och folkhögskolor.

Handläggningen ska vara rättssäker och sakligt grundad. I arbetet tillämpas offentlighetsprincipen. Även ett antal bestämmelser i förvaltningslagen tillämpas.³

Folkbildningsrådets beslut i bidragsärenden får inte överklagas.⁴

Granskning

Folkbildningsrådet hanterar alla inkomna signaler om avvikelser. När Folkbildningsrådet får kännedom om eventuella avvikelser analyseras och värderas tillgänglig information. Vid behov ställs kompletterande frågor till bidragsmottagaren. I de fall inga brister som föranleder ytterligare granskning kan påvisas avslutas ärendet eller hanteras genom att en särskild uppföljning inleds.

Om anmälan och det inkomna underlaget tyder på brister som kan leda till sanktioner från Folkbildningsrådet så öppnas ett avvikelseärende och Folkbildningsrådet påbörjar en granskning.

Folkbildningsrådets granskning av avvikelser kan baseras på

- underlag från bidragsmottagaren,
- intervjuer eller verksamhetsbesök hos bidragsmottagaren,
- Folkbildningsrådets statistik och andra uppgifter,
- revisionsutlåtande,
- expertutlåtande, samt
- underlag från andra relevanta aktörer.

² 9–10 §§ förordningen (2015:521) om statsbidrag till särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare.

³ 18 § förordningen (2015:218) respektive 11 § förordningen (2015:521).

⁴ 19 § förordningen (2015:218) respektive 12 § förordningen (2015:521).

Folkbildningsrådet bedömer i varje enskilt fall vilka underlag som krävs för att genomföra granskningen.

Åtgärder vid avvikelser

Folkbildningsrådet kan med utgångspunkt i granskningen besluta att ärendet avskrivs eller avslutas utan åtgärd. Om Folkbildningsrådet däremot konstaterar att statsbidragsmottagaren inte lever upp till villkoren för statsbidrag⁵ kan Folkbildningsrådet helt eller delvis återkräva utbetalt statsbidrag eller ålägga bidragsmottagaren att vidta ytterligare åtgärder i syfte att uppfylla villkoren för statsbidrag. Beslut om återkrav av statsbidrag och ytterligare åtgärder fattas av generalsekreteraren. Om generalsekreteraren bedömer att ärendet är av principiell vikt eller om återkravet avser ett betydande belopp ska ärendet hänskjutas till styrelsen.

Vidare kan Folkbildningsrådet, på grund av information som framkommit under granskningen, initiera en särskild uppföljning av bidragsmottagaren.

I de fall där resultatet av en granskning påvisar betydande organisatoriska brister och statsbidragsmottagarens förmåga att ta ansvar för statsbidraget kan ifrågasättas, kan bidragsmottagare komma att prövas enligt Folkbildningsrådets riktlinjer för prövning av statsbidragsmottagare. Beslut fattas i dessa ärenden av Folkbildningsrådets styrelse efter att ett utlåtande inhämtats från den av representantskapet utsedda prövningsgruppen.

Om Folkbildningsrådets sanktioner får till följd att en verksamhet upphör ska Folkbildningsrådet vidta åtgärder för att minimera negativa konsekvenser för deltagarna.

⁵ Enligt förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen, vilka har preciserats i Folkbildningsrådets beslut om statsbidrag.